

BUDA - PESTA
3 Septemvre st. v.
15 Septemvre st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.
Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 66.

ANULU XIV.
1878.

Pretulu pe unu annu 10 fl.
Pe 1/2 de ann 5 fl.; pe 1/4 de
annu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

20/878.

Societatea pentru fondu de teatru românu.

Adunarea generala a Societătii pentru fondu de teatru românu, conformu conclusului se va tiné în orasiulu Alba-Iulia la 10 si 11 octomvre an. c. stilu nou, cu urmatórea

Programa :

Diu'a prima, 10 octomvre.

1. Presiedintele va deschide adunarea la 10 óre inainte de miédia, în localitatea ce va fi destinata pentru siédintiele adunării generale.

2. Dupa deschidere se vor alege doi secretari ad hoc.

3. Se va alege o comisiune de 5 membri, la care se vor înscrie acei onorab. domni, cari vor voi a fi membrii Societătii, dându oferte în bani séu în obligatiuni conformu statutelor, precum si pentru a primí tacsele dela membrii de pâna acum.

4. Secretarul Societătii va dá cetire raportului comitetului despre lucrările acestuia dela ultim'a adunare generala, si se va luá conclusu asupra raportului.

5. Cassarulu Societătii va cetí raportulu despre starea cassei si peste totu despre membrii si averea totala a Societătii.

6. Se va alege o comisiune de 5 membrii pentru cercetarea raportului cassarului.

7. Se va alege o comisiune de 5 membrii, la care se vor aretá propunerile, ce s'aru face spre inaintarea scopului Societătii.

8. Se vor tiné discursuri corespundietóre scopului Societătii si aretate mai ântâiu comitetului centralu.

9. Presiedintele va închide siédinti'a.

Diu'a a dóu'a, 11 octomvre.

1. Deschidiéndu siédinti'a presiedintele, se va cetí si verificá processulu verbalu alu siédintiei trecute.

2. Comisiunea alésa pentru înscriere de membrii si primire de tacse si oferte, va face raportulu seu si se va luá conclusiunea necesaria.

3. Comisiunea alésa pentru esaminarea raportului cassarului va raportá despre acesta si se va luá conclusiune asupra raportului.

4. Comisiunea alésa pentru propuneri va raportá despre aceste si se vor luá conclusiunile necesarie.

5. Se va decide locul si timpul adunării generale viitóre.

6. Se va alege o comisiune pentru verificarea procesului verbalu alu sîdintîei de astadi.

7. Presîdintele va inchide adunarea.

Din sîdintî'a comitetului Societății, ținuta în Budapesta la 5 septemvre 1878.

Iosifu Vulcanu,
secretaru.

Iosifu Hosszu,
v-presîdinte.

Cursu elementaru de istori'a literatu-rei române.

(Urmare.)

Iéta acele : „Sfaturile întîelegerei sânetóse“, tiparite la anulu 1802 ; „Adunare de lucruri moralicesci“ si „Epitomulu“ edate la an. 1808 ; o brosiura : „Despre șcólele pedagogice din Aradu“, tiparita în anulu 1813, pe când Cichindealu erá aplicatu ca professoru la acea preparandia ; totu pe acelu timpu adeca în an. 1814 vediu lumin'a celu mai importantu dintre operile lui ; „Fabulele“, tiparite de ênsusi autorulu la Buda cu tipariulu craescii tipografii a universitătii unguresci de Pesta. Acea editiune devenindu fórte rara, repausatulu Eliade editá din nou la 1838 „Fabulele“ lui Cichindealu precedându-le de o nimerita si meritata prefația. În acea carte scrisa într'o limba pe câtu de poporala pe atátu si de corecta românésca, aflámu depuse princípiele filosofiei practice, cari au condusu totu pasulu

scurtei vieti a lui Cichindealu si care s'a stauritu a le încetatiéní la fratiu sei români invetiându prin „Fabulele“ sale, pe la 1814 : „Sê fimu noi toti Români un'a : nu e aicea grecu séu Latinu, unitu séu neunitu . . . una trebuie sê fia nați'a românésca. Mintea (esclama elu) marita nația Daco-românésca, în Moldov'a, în Ardélu, în tîér'a unгурésca ; Mintea ! când te vei luminá cu invetiatur'a ; cu luminatele fapte bune te vei uni : mai alésa nația pe pamêntu nu va fi înaintea ta.“ Atunci când libertatea cuvêntului si a preseii erá unu ce necunoscutu, adeverulu nu se putea presentá poporului în form'a sa primitiva, ci numai mascatu în haine straine, buna óra ca pilulele amare, ce se întindu bolnavului în invelitur'a de zacharu.

Cu tóte aceste Români întîelegeau pré bine sublimele invetiaturi ale lui Cichindealu, cari s'au si respânditu cu iutîimea fulgerului prin tóte ânghiurile, pe unde mai suná limb'a româna. Acestu opu nu mai lasá strainilor nici o îndoiéla despre tendintîele lui Cichindealu si asiá deciserá a-lu delaturá nu numai din postulu seu de professoru, ci si din viétia, spre a se asigurá pentru totu-de-una în contra redeșeptării simtîului naționalu la poporulu românu. În contra lui Cichindealu se întentá una din cele mai infernale persecutiuni sistematice, a carei motori nu se sfiáu a întrebuintiá si cele mai draconice mijlóce spre a-si ajunge scopulu. Frântu corporalmente de neomenósele lovituri ale inimicilor sei, ranitu

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —

(Urmare.)

Tacerea ce domniá în birj'a lui Ulrich, domniá si în elegant'a trassura cu patru cai în care se aflau nou cununatii. Olivia erá asiá de palida, asiá de rece, si mai fára viétî'a, ca o mireasa de marmore, iér trasaturile mirelui denunțiau o frica grozava.

— Óre vediutu-l'a si Lyndilh ? — se întrebá elu. Eu așteptai cu rabdare atát'a timpu, am riscatu asiá multu, si acuma iéta-lu, în ultimulu momentu se ivesce, acela, pe care noi îlu credeamu mortu de doi ani.

Elu deschise o ferésta sê respire aeru liberu. I se pareá ca si când o mâna nevediuata l'ar sugrumá. Privindu la Olivia îlu cuprinse mâni'a si gróz'a.

— Ea sémena mai multu unui cadavru, de câtu unei mirese. Pentru ce nu suride, pentru ce nu se face amabila si frumósa ? Întru adeveru nu știu, déca o iubescu séu urescu ; la tóta întêmplarea înse íti vei luá resplat'a pentru tortur'a acestor minute.

Trasur'a se opri si Sir Hugo se apropiá de Mr. Lyndilh, carele se dete jos din celalaltu ecuipagiu.

— Úrmedia-me în biblioteca, am ceva de impartesítu.

— Ce s'a întêmplatu ? — întrebá domnulu casei inspaimântatu, dupa ce închise usi'a dupa ei, — absintî'a nóstra e batatóre la ochi.

— Sîntemu ruinati.

— Ce ?

— Robert Lisle traiesce, eu l'am vediutu în bisericá.

— Dta ai nebunitu Charteris. „Germania“ a arsu pe mare si nici unu sufletu de omu nu a scapatu.

— Eu íti spunu ínse dtale, cá am vediutu pe Robert Lisle când esti din bisericá. Ea nu l'a observatu, óaci atunci cine scie ce se întêmplá Elu se redicá si me priviá cu o cautatura, ce nu o voiú uitá íngraba. Cugeti dta, cá nu l'asíu cunósce ? Elu va fi aici, ínca nainte de ce vom plecá noi.

Înfioratu se retrase Mr. Lyndilh.

— Nu póte fi.

— Dta vei crede când va veni, si în parculu Lane va urmá o frumósa scena. Ce va face ea, scimú pré bine ; ast'a va produce ruín'a nóstra.

— Lui nu-i va fi iertatu si nu o va vedé.

— Ímpedeca-lu déca poti. Elu e unu caracteru desperatu si fórte diferitu de acela, ce erá înainte de doi ani. Acuma ínse trebuie sê mergemu sus, sê suridemu, si se tînemú toasturi, sê jocámu rolurile nóstre, pâna ce monstrulu se va ivi la banchetu.

chiar si de sörte prin mörtea unicolui seu fiu la anulu 1813, în care iubitoriulu parinte isi concentrase töte speranțiile sale, parasi Aradulu pe la finea lui Augustu 1813 si se retrase în singuratate la parechi'a sa din Beciche-reculu micu, sperându a aflá aici asilu în contra invidiei strainilor si restituirea sanetätii sale sdruncinate, unde trai pâna la 1817 seu 1818, când muri. Din scrierile sale încheiate remase în manuscrisu, si notate în precuvëntarea „epitomului“ mai însemnâmu : „Teologia dogmatica si pastorală“ si „Istoria bisericésca a marturisirei pravoslavnice“ : Între cele începute numai, numera : Tâlculu faptelor sântilor apostoli, Filosofi'a, Istori'a naturala si Cánónele soborelor a töta lumea, Christianismulu, cum este si cum aru trebui se fia o colectiune de predicele sale si cuvëntarea firei.

77. *Filaretu* Episcopulu Rômnicului (1780 — 1792) amiculu lui Ienachitã Vacarescu, a fost asemenea unu omu invetiätu, întiepletu si iubitoru de némulu românescu, caruia numitul scriitoru i aduce cadîutele laude în precuvëntarea gramaticeii sale, tiparite la episcopii'a de Rômnicu în 1787.

78. *Michailu G. Boiagi*, nascutu la Buda în Ungaria pe la anulu 1780 dintr'o familia originaria din Macedoni'a. Studiele si le-a facutu în locul nascerei. Elu scriea în limbele : greca, sërba, româna si germana, si pe câtu scimu este primul care a scrisu o Gramatica Macedono-Româna (Romanische oder Macedo-

Absinti'a acestor domni s'a observatu deja, când ei suridiëndu își ocupara locurile la mеса splendida cu cristale si argintarii. Fia-care observã faci'a lor cea palida si turburata. Ceva trebuiã sè se fi întemplat, si toti așteptau curiosi ce va urmã.

Dejunulu nu erã nici de jumetate servitu, când de odata se audî o batatura aspra — o batatura amenintatóre si demandatóre ; încãtu toti se cutremurara. Sir Hugo chiar atunci redicã pocalulu la gura, si ierasi disparù surisulu din faci'a lui.

O tacere mortala urmã. Afara se audieã o larma si disputa. Mr. Lyndilh se redicã palidu si seriosu, parasi sal'a escusându-se. Dupa unu momentu töte ierasi se liniscira, Mr. Lyndilh înse nu se rentörse. Öre ce va se însemnedie acést'a ?

Însasi palid'a mirésa își redicã ochii îngreunati si întrebându priviã la acelu barbatu, cu care sa cununatu.

Capitululu VIII.

Robert Lisle.

Faci'a lui Mr. Lyndilh erã indicele caracterului seu : întunecosu, strictu, resolutu.

Pe când elu suridiëndu siëdea la mеса stralucita, fauriã la planuri, si în scurtu aflã spiritulu seu

no-wallachische Sprachlehre). Vien'a tip. lui Ioane Snirer 1813. Boiagi a publicatu cartea în cestiune pe când erã professoru de limb'a grecésca nõua în Vien'a. Acestu barbatu alu civilisatiunii si invetiätei colonii din Moscopolea a mai lasatu si alte scrieri precum sânt : „Evangeliiulu“, comentatu în Gramatic'a repausatului I. C. Maximu, „Orbis pictus de Amos Comenius“, tradusu în diece limbi, latina, francesca, italiana, daco si macedo-româna, neogreca, rusa, sërba, ungara si germana, anuntiatã în Viena la 1819 ; Scurt'a gramatica neogreca (Kurzgefasste neugriechische Sprachlehre) pentru junimea greca si pentru germani, Viena 1823. În cele din urma Boiagi ducënduse cu ducele de Luc'a în Italia, petrecù acolo pâna la mörte, era scrierile lui póte cà au ramasu în bibliotec'a ducala seu cà s'au pierdutu.

79. *Dr. I. Morariu* din Sadu, care nobilitându-se luã comunele ungurescu si adaugându-i unu predicatu germanicu se scriea Molnár de Müllersheim. Elu erã precum ne spune Petru Maioru în „Istoria bisericésca“, frate cu calugarulu numitu Tunsulu a carui rolu si fatalitãti sânt pe largu descrise în cartea mentionata. Molnár tractã cu Horia si Crisianu la 1784. Scrierile ce ne-a remasu dela dënsulu sânt „Istori'a universalã“ dupa Milot, Buda anulu (?) Gramatica germano-româna. (Deutsch-wallachische Sprachlehre.) Vien'a 1788. Prin acesta carte Molnár face mare serviciu natiunii

celu finu si vicleanu estensiunea pericolului. Sir Hugo a desemnatu starea lucrului fôrte precisu : presinti'a acestui barbatu însemnã fôrte nimeritu ruin'a pentru Mr. Lyndilh.

Elu înainte de doi ani si jumetate l'a prinsu prin o intriga infernala în puterea sa si l'a esilatu din Anglia. Vaporulu, pe care s'a imbarcatu Robert Lisle spre a merge la America, a arsu pe mare, si totusi celu crediutu mortu se ivi în diu'a de cununia a Oliviei. Cãtu de usioru ar puté acum sè vina töte la lumina si sè causedie necasu si rusine stapânului betrãnu.

Pe lângã acést'a la primul tonu alu vocii sale, Olivia ar sburã în braçele lui, si ar remãné la elu în viët'a si mörte. Mr. Lyndilh erã seracu, adeca : lui i lipsieau mijlõce disponibile, si când a destinatulu elu pe nepóta sa si a primitu petiutulu lui Sir Hugo, acesta i-a promis o asemnatiune de diece mii pundi, numerabera în diu'a de cununia. Töte s'au complanatu asiã de frumosu, si acum — si acum !

Unu focu infernalu ardea în ochii acestui omu, când se cobori pe trepte în jos.

(Va urmã.)

române facându-i limb'a accesibila chiar domnitorilor dilei cari nu puteau séu nu aru fi vrutu sè întieléga limb'a gramaticei Micu-Sincaiane.

„Retoric'a adeca învetiatur'a si întocmirea frumósei cuvântari, acum ântâiu isvodita pe limb'a românesca, Buda 1798; „Economî'a stupilor“ sub titlulu „Povatiuire cu praxia càtra sporirea stupilor“, Sibîiu 1808.

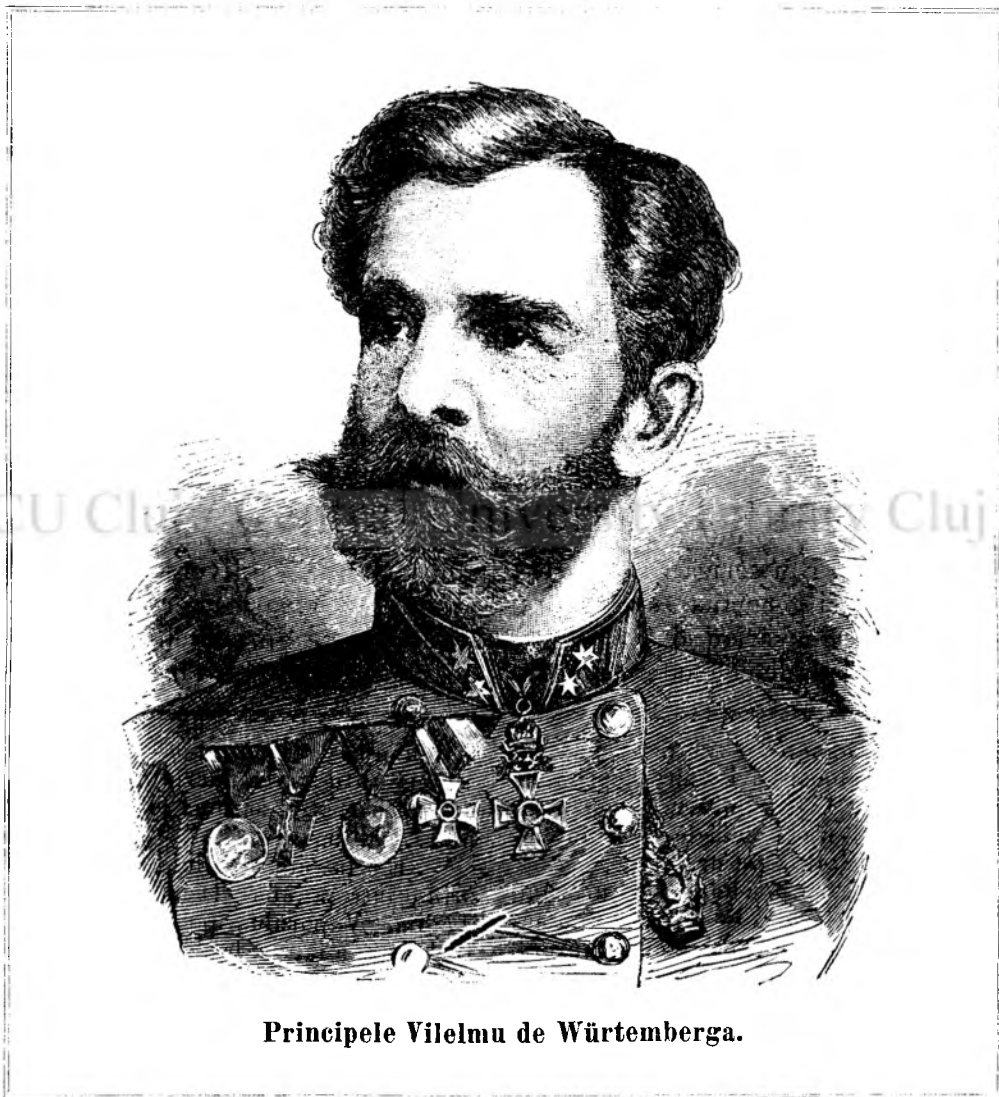
80. *Radu Tempea* colegu alu lui Sincai în directiunea școlelor române, admiratoru a lui

lui Mihaiu Vitézulu, prin care acest'a întariá articolii Dietei din Alba-Iulia dela 1599.

83. *Demetriu Caianu*, betrânulu, primulu prepositu în capitlulu Bobianu la Blasîu si autorulu instructivei „cuvântari la instalarea acestuia.“

84. *Demetriu Vaida de Glodu*, canonicu si autorulu cartiei : „Dóue cuvântari pentru clerulu tineru si celu betrân“, imprimate în an. 1831.

85. *Demetriu Caianu*, tinerulu, canonicu si

Principele Vilelmu de Württemberga.

Miculu si Molnár, si cunoscetoru profundu alu limbei si istoriei române, a scrisu si publicatu o „Gramatica românesca“ (Sibîiu 1797) cu profunda sciintîa.

81. *Mehesi Consiliariu de Curte*, autorulu principalu alu suplicei natiunii române din Transilvania dela 1791.

82. *Consiliariulu Stef. Costa*, dela care Sincai primi documente istorice, precum diplom'a

autorulu „Predicei despre statulu militariu.“

86. *Teodoru Popu*, canonicu si professoru. Acest'a a tradusu „Psaltirea seu cartea Psalmilor“ de pe limb'a evreésca, revedîuta adausa si transcrisa cu litere latine dupa mórtea autorului de Tim. Cipariu, Blasîu, tip. Sem. 1835.

(Va urmá.)

George Popescu.

S A L O N U :

Calindarului septemanei.

Dumin.	3 15	F. 13 d. R. s. st. m. Antim.
Luni	4 16	s. st. m. Vasila, pr. Moisi.
Marti	5 17	pr. Zaharia, ss. mm. Urvan, Teodor.
Mercuri	6 18	min. arch. Mihail, s. m. Eudosiu.
Joi	7 19	s. m. Sozont, s. ap. Evod.
Vineri	8 20	Nascerea Maicii Domnului.
Samb.	9 21	dr. Ioachim, Ana, s. m. Severian.

Societatea academica româna.

— Deschiderea sesiunii anuale. —

Bucuresci 18/30 augustu.

Societatea academica si-a deschis aice alalta eri sesiunea anuale. Grabescu a ve tramite unu scurtu raportu, ca cetitorii „Familiei“ sè fia si în asta privintia în curentulu afacerilor.

Siedintia s'a deschisa la ór'a 1 si jumetate, presiedinte Ionu Ghica, membrii presinti 14, si anume: Aurelianu, Baritiu, Caragiani, Ghica Ionu, Haşdeu, Hodosiu, Jonescu Nic., Laurianu Treb., Maniu, Odobescu, Quintescu, Romanu, Sion si Sturdza.

Secretarul generalu cetesce raportulu delegatiunii, din care estragu urmatóarele:

Delegatiunea a publicatu: 1) Analele anului trecut, înse numai partea prima, a dóu'a „Memorii si notiie“ nu s'a pututu; 2) „Istoria lui Mihaiu Vitézulu“ de N. Balcescu, sub supraveghiarea dlui Odobescu; 3) partea a dóu'a a istoriei imperiului otomanu de Cantemiru nu e înca gata; 4) istoria romana de Dione Cassiu, trad. de dlu Anghelu Dimitrescu, sub supraveghiarea dlui Sion; 5) opuscululu lui Dimitrie Cantemir „Evenimentele Cantacuzinilor“, tradusu de G. Sion; cu acest'a s'a întrunitu într'unu volumu unu altu opu alu lui Cantemir „Divanulu“; 6) dlu Gr. Tocilescu, tramisu de societate în Russia cu missiunea de a colationá Croniculu lui D. Cantemir si a urmarí ori ce alte scrieri ale acestui autoru si ori ce documinte relative la biografi'a Cantemirenilor, s'a rentorsu de acolo cu unu successu ce a întrecutu aşteptările, — raportulu dlui Tocilescu se va cetí mai târdíu; 7) dlu E. Costinescu, însarcinatu de delegatiune, a facutu catalogulu sistematicu alu bibliotecei societatii; 8) s'au cumperatu si legatu mai multe carti; 9) pentru colectiunea numismatica s'a cumperatu unu numeru de peste 200 monete, cele mai multu inedite, dela Petru Musiatu si Mircea I; 10) Domnitorulu a donatu bibliotecei unu opu pretiosu, iéra episcopulu Melchisedec i-a daruitu niste manuscripte ale banului Vasile Varnav; 11) s'a facutu pentru sal'a siedintíelor portretulu dlui Dim. Sturdza, si ale repausatilor Eliade, Poenaru, C. Negruzzi, Papiu, Massim, si s'a primitu gratis ale lui Eudoxie si Alesandru Hurmuzachi; 12) mobilierulu s'a înavutitu cu 2 mari dulapuri de carti, iéra comitetulu casei de depuneri si consemnatiuni a daruitu Societatii o lada mare de feru, în care se conserva manuscriptele si documintele mai pretiose; 13) tiparirea catalogulu monumentelor epigrafice din museulu naţionalu, la care a lucratu dlu Odobescu împreuna cu dlu Tocilescu, s'a înce-

putu; 14) processele intentate nu s'a încheiatu înca; 15) despre lucrările comisiunii lexicografice va raportá comisiunea însarcinata; 16) la publicatiunile de concursu literaru au intratu 15 operate, pentru premiulu Nasturelu 4 (Haşdeu, Sion, Teulescu, Urechia); 17) starea financiála a societatii se va aretá acusi.

Dupa ascultarea raportulu se alege secretarul ad hoc, si dlu G. Sion intrunesce 11 voturi; apoi se cetesce program'a lucrárilor în cursulu sesiunii actuale.

În fine se procede la alegerea diverselor comisiuni indicate în programa, si se alegu:

a) în comisiunea pentru cercetarea lucrárilor administrative dnii Tr. Laurianu, N. Jonescu, Cretiu-lescu; b) în comisiunea pentru cercetarea compturilor dnii Babesiu, Sturdza, Hodosiu; c) pentru revissuirea bibliotecei si a colectiunilor dnii Quintescu, Caragiani, Romanu; d) pentru corectarea probelor de traductiune din autorii eleni, dnii Papadopol-Calimach, I. Ghica, Caragiani, Odobescu, Haşdeu; e) pentru corectarea probelor de traductiune din autorii latini, dnii Laurianu, Quintescu, Romanu, Jonescu, Baritiu; f) pentru alegerea celei mai bune carti esite în cursulu anului, pentru premiulu Nasturelu, dnii Cretiu-lescu, I. Ghica, Sturdza, Odobescu, Baritiu, Laurianu, Hodosiu; g) pentru cercetarea manuscrisurilor cu tes'a „Tieranulu Românu“ dnii Aurelianu, Sion, Haşdeu, Jonescu, Caragiani.

Manuscriptulu venitu la concursu cu tes'a „Istoria petrecerii Românilor din Dacia lui Traian dela Aurelian pâna la anulu 1300“, se îndreptéza sectiunii istorice.

Se admite, ca în tóte joile, dela 24 aug. înainte, siedintíele Societatii sè fia deschise publiculu.

În fine se decide, ca delegatiunea se se adreseze la vr'unu diuaru de tóte dílele, spre a se puté tipari fâra spese processele verbale ale sesiunii.

Principele Vilelmu de Würtemberg.

— La portretulu de pe pagin'a 424. —

Ocupatiunea Bosniei, care s'a anunciatu ca pacinica, a si oferitu multe scene interessante de lupte. Între aceste ocupa unu locu de frunte lupt'a dela Jaitia, alu carei erou a fost principele Vilelmu de Würtemberg.

Dénsulu a primitu rolulu de comandantu alu trupelor cari intrara la Gradisca. Cu mari greutáti esecutá ordinulu primitu. Trupele fure silite a se luptá cu totu felulu de pedece, între cari cele ale terenu-lui, erau mai grele. Timpu de 48 de óre ele n'au pututu sè capete nici de mâncatu, nici de beutu.

Si astfel obosite, fure silite a stá în lupta continua si a câstigá cu sângele lor totu pasulu de pamentu.

La Jaitia urmá o lupta sângerósa, care durá noué óre, dupa care trupele austro-ungare cuprinsera acestu orasiu întaritu. Jaitia este unu punctu strategic importantu, cáci domina drumulu ce conduce spre Travnic, care e un'a din cheile Bosniei.

Acésta e caus'a pentru care acésta învingere causá bucuria atátu de mare în Viena. Cu scirea acésta Philipovicu a felicitatu pe imperatulu tocmai la díu'a sa onomastica.

Resultatul luptei fu, că trupele principelui Vilelmu de Württemberg se putura unî cu grosulu ostirii lui Philipovicu.

Ensusi comandantulu e fiulu generalului rustru, principe de Württemberg. S'a nascutu la 20 juliu 1828. A studiatu gimnasiulu în Meiningen si Breslau, apoi a facutu cursulu militariu în Prussia, si cu examenulu de oficieru fu numitu de Radecky supralocotenentu în Milano. Cá atare luà parte în resbóulu în contra Piemontului, si pentru bravur'a sa fu numitu capitanu si primî ordinulu Leopoldu.

Elu participà în tóte resbóiele mai nóue ale Austriei, la 1859 esclà la Magenta. În Schleswig-Holstein ajunse colonelu. La Königgrätz si Blumenau fu numitu comandantu de brigada, în urma generalu si comandantu alu Triestului. Si în fine, pentru eroismulu seu în lupt'a dela Jaitia, fu destinsu cu rangulu de generalu de artileria.

P u n c i u.

Câti-va reconvalescenti din spitalele militare au recidivatu.

Caus'a se dice a fi, că dēnsii au fumatu niste tîgări din cele daruite de publicu.

Tîgările erau — din trafic'a unгурésca.

*

Locotenentulu mobilisatu : Scump'a mea Julietta, promiti-mi dara, că-mi vei remané fidela?

Ea : Cum sē nu? Nu vedi că totu regimentulu se duce?!

*

O scena din piatiã :

Dómna : Cātu cōsta lebeniti'a acést'a.

Pilariti'a : Numai 50 de cruceri, marita dómna. Îmi place când am asiã frumōsa cumperatōre.

Dómna : Sē mi-o dai cu 25 cr.

Pilariti'a : Ce? Se vede, că nici dta nu esti o dómna — cum se cade.

*

Doi barbati de curēndu casatoriti conversēza, luāndu-si fia-care nevést'a.

Unulu : Mei frate, nevést'a mea are asiã frumosu peru, încātu déca îl desface, i ajunge pâna 'n genunchi.

Alu doile : Numai pâna 'n genunchi? Când a mea își desface frisur'a, perulu ei cade — la pământu.

Literatura si arti

Dlu George Popescu, autorulu „Cursului elementaru de istori'a literaturēi române“, a carei parte prima acusi se va încheiã în fōi'a nóstra, a scosu la Bucuresci si în editiune separata acēsta parte. Lips'a unei istorii a literaturēi române este de multu simtita; de aceea lucrarea dlui George Popescu, care ofere multe date interesante, este binevenita, si credemu că publiculu si în deosebi dnii profesori o vor spriginî cu caldura. Se afla de vëndiare la autorulu în Bucuresci. — Dupa parteã prima va urmã a dōu'a, care va contîne pe scriitorii nostrii din secolulu alu nóue-spre-diecele.

Dlu N. Densusianu — precum cetimu în „Român'iã Libera“ — a tramisu Societãtii academice române unu opu alu seu despre revolutiunea lui Horia, cu rugarea ca academ'iã sē-lu ajute la tiparirea aceluia.

Kossuth despre sciinti'a germana. Într'o epistola, câtra unu professoru din Sigetulu Marmatiēi, publicata în o revista unгурésca, Kossuth își esprima parereã de reu, că cultur'a unгурésca se desvōlta în directiune germãna. Elu recunōsce meritele lumei învetiate germãne, maret'iã sciintēi germãne; cu tóte aceste reprobã imitarea ei din parteã ungurilor, pentru că aceea nu se afla în consonantiã cu caracterulu fundamentalu unгурescu. Germãnii, scrie Kossuth, facu din datele câstigate niste deductiuni si combinatiuni logice, cari sânt subiective si contînu numai idealismu. Pe când d. e. francesii sēu englesii nu trecu marginile unei scrutãri concrete, si ajunsi la cutare punctu nu se rusîneza a recunōsce imposibilitatea scrutãrii ulteriore: germãnii nu se multiamescu cu astfel de rezultate, ci combinēza, facu hipotese si cladescu sisteme, cari n'au alta basa, decâtu idealismulu subiectivu. Dar o astfel de sciintia nu e buna.

✕ **Istori'a Dobrogei.** „Timpulu“ publica unu articolu interessantu despre Dobrogea, din care estragemu urmatōrele parti istorice: Încã în vremea lui Herodot Dobrogea erã stapãnita de Geti, cari îngenemati într'unu singuru statu cu Dacii, tîneau amēndōue maluri ale Dunarei. În vremea lui Cesar, Dobrogea e în mânilor Romanilor, ier Dacii si Getii trecusera de multu dincōce de Dunare. Pe timpulu imperatilor, Dobrogea erã poporata, în orasie, de comercianti greci, pe siesu de Scitii plugarii si facea parte din provinci'a Moesia inferiōra. Remanēndu mōstenire imperatiēi resaritului, Dobrogea a fost cutrierata de roiri de popōre, de Huni, Avari, Pece-negi, cumani si Tatarsi. Esistinti'a Tatarilor în acele parti îl face pe Mircea I sē se numēscã prin crisōve „domnu alu t̄ierilor tataresci.“ Dela Tatarsi a luat Mircea, domnulu t̄ierilor tataresci, Dobrogea, — dela Sigman, Vidinulu si malulu dreptu pâna la Silistra si le-a t̄inutu, pâna ce la 1413 sultanulu Mohamed ocupāndu cetãtile romãnesci Isaccea, Silistra si Giurgiu, precum ocupase Nicopolulu si Vidinulu, puse capetu domniei Basarabilor pe malulu dreptu alu Dunarei.

✕ **Carti scolare în Români'a :** „Geografi'a României“, de G. Mihailescu, professoru în Galati. — „Carte de cetire“, pentru clas'a I si II, de I. Jonescu.

Notitie scurte. Dlu Francheti voiesce sē duca la Iasi pe ierna o trupa italiana de opera; ér în januarie pe celebrulu artistu Rossi. — Artistii asociati din teatrulu naționalu din Bucuresci — ni spune „Român'iã Libera“ — au începutu repetitiunile pentru stagiunea v̄itōre. Piesele puse în studiu sânt „Hatmanulu“ si Ruy-Blas“ tradusu în versuri de dlu Olanescu. — Totu acelu d̄uariu scrie, că dlu Pascaly ar fi parasitu teatrulu celu mare; artistii asociati aru fi alesu de directoru de scena pe dlu M. Millo.

Biserica si scōla.

✕ **Archimandritulu Chiriac Dimitru Romanu**, de origine din Botosiani, — precum cetimu în „Românulu“ — s'a stabilitu de multu timpu la muntele Atos, unde elementulu romãnescu are a luptã în con-

tra elementului grecesc. Dsa, vedîndu acestu pericolu, întretîne si înfrumsetîa acolo o biserica româna, care atrage multi vizitatori. Acum a întreprinsu a creá o biblioteca mai cu osebite românesca, care se fia cá unu locu de întelnire si de cultivare a Românilor din Macedoni'a. Spre acestu scopu, dsa a întreprinsu o caletoria în Români'a.

Universitatea din Cernauti a fost cercetata în anulu școlaru espiratu de 223 studenti ordinari si 44 extraordinari. Dintre acestia numai 54 au fost Români bucovineni.

Seminariulu din Ismail, dupa anectarea Basarabiei la Russi'a, se va stramutá la Galati; éra școl'a normala totu de acolo — la Tulcea în Dobrogiá.

Din Banat-Comlosiu ni se scrie, cá dlu inspectoru dominalu Christofu Schiffmann, împarte în fiacare anu câte patru stipendii, în sume considerabile, la totu atâția tineri români, numai cu scopulu nobilu de a cresce națiunii române fii destepti.

La universitatea din Budapesta în anulu școlaru trecutulu au fost 158 de professori; numerulu ascultatorilor în semestrulu primu s'a urcatu la 3114, în semestrulu alu doile a scadutulu la 2823. În anulu 1880 va fi iubileulu de 100 de ani alu universității, pentru care ocaziune dr. Teodoru Pauler, actualulu ministru de justiția, va scrie istori'a universității.

Societati si institute.

Congressu de demografia. În anulu acest'a s'a tinutu la Paris în palatulu Trocadero primulu congressu de demografia. Demografi'a este o parte a statisticeii; dar pe când statistic'a se ocupa de tôte, demografi'a nu se ocupa decátu de ómeni, de moravurile, de viet'i'a si de mórtea lor.

Congressulu penitentiaru. Dilele trecute s'a tinutu la Stockholm unu congressu penitentiaru internatiunalu, la care au luat parte 300 de delegati din mai tôte țierile. Congressulu s'a sfirsitu prin o serbare oferita de regele membrilor acestei întruniri.

Ce e nou ?

Dela curti. Regele si regin'a vor vini înca în lun'a acést'a la Buda, si tóta curtea va petrece aice vr'o dóue luni. — Imperatulu Russiei a sositu la Odessa, si de acolo a mersu la Nicolaieff, unde a trecutulu trupele în revista. — Imperatulu Vilelmu se afla bine în Gastein, mân'a-i drépta si acuma e legata, dar o póte redicá; din Gastein imperatulu va merge la Vilhelmshöhe. — Se vorbesce, cá regele Alfonso ié-rasi se va însorá; presumptivele mirese sînt: principess'a englesa Beatrice si principess'a Cristina, sor'a repausatei Mercedes, pentru care Alfonso simte multa afectiune.

Sciri personale. Archiducele Iosifu, venindu din Transilvania, a petrecutu o di în Oradea-mare, de unde a plecatu la dominiulu seu Chisíneu în comitatulu Aradu. — Archiducele Ioanu Salvator, bolnavindu-se în Bosnia, fu silitu a se rentorce la Viena. — Archiducele Albrecht va caletori la Pilsen se asiste la manevrele de acolo.

Apelu la damele române! În Bosnia sângele curge periu. Trupele atacate cu mai multa veheméntia, sînt tocmai acele în cari se afla si regimentele românesci. Numerulu mortilor si alu ranitilor români e mare si se sporesce pe di ce merge. Sè grabimu a ajutorá familiile celor morti si se tindemu a usiorá

suferintiele ranitilor! În anulu trecutulu damele române au sacrificatu multu pentru ranitii români de peste Carpati; apelámu la simțulu lor umanitaru si nationalu, se nu pregete a-si aduce tributulu si pentru fratii lor de pe câmpurile de resboiu alu Bosniei! Formeze-se comitete, adune-se scame, bandage si bani, si se tramita la autoritatile competente!

Pagubele cauzate prin ruptur'a de nori dela 30—31 augustu în partile de sus ale Ungariei sînt înspaimântátore. Orasiulu Miscoltju se afla în ruine, mii de case s'au ruinatu, si mai bine de 400 de persóne s'au innecatu; înmorméntarea acestora a produsu scene sfasiátore. Si Agria a suferitu catastrofa cumplita, dar fiindu cá aice viforulu a urmatu în spre-deminétia, ómenii au pututu scapá, si numai vr'o 10 persóne a peritu, dar ap'a a fost de 7 picítore, si a facutu pagube colossale. Pentru ajutorarea nenorocitilor se facu colecte. Regele a tramisu îndata câteva mii ambelor orasie. Ruptur'a de nori si esundarea a devastatu si alte sate si orasie din partile acele, îmbracându în doliu mii de familie.

Midhat pasia a fost revocatu din esilu. De multu i se faceau semne din Stambul, se céra iertarea sultanului, dar elu nu voi. În urma apoi sultanulu i adressá o depesia, prin care i concedé buna voia a se rentorce în patria. Midhat primí grați'a si acusi se va rentorce.

Dimitrie Petrino, regretatulu nostru poetu, care în anii din urma ai vietii sale lucrá si în fói'a noastră, nu are înca o cruce pe morméntulu seu dela Bucuresci. Vr'unu deputatu séu vr'unu senatoru cu ánima de Românu, — scrie „Foisiorulu“, — cu respectu pentru maririle țierii lui, va amintí póte reprezentantilor națiunii, cá patri'a româna datoaresce unu monumentu acelu care a cântat'o, acelu care a iubit'o, care s'a devotatu ei, si care a fost un'a din cele mai frumóse straluciri ale sale.

Unu orologiu cu tunu. În tôte dilele, la dóue-spre-diece óre, persónele cari trecu pe podulu Mogoșioei în Bucuresci, pe la consulatulu Russiei, audu o detunare de pușca. Dlu Vasile Paapa are asiediatu în gradin'a sa unu tunu mititelu, care e potrivit astfel, încátu sórele la 12 óre vine se isbésca printr'o lentila converginte dreptu în ochiulu unde e pravu de pușca si face se se descarge tunulu.

Gambetta se însorá! Din Paris se scrie cu datulu de 28 aug., cá Gambetta se va însorá, luându de soția fiic'a deputatulu Guichard, nepót'a repausatulu Dubochet, care a doritu acést'a casatoria, lasându nepótei sale o zestre de optu-spre-diece milióne de franci.

Dela espositiune. Consiliulu de ministrii din Franci'a a ficsatu pentru 21 octomvre dñu'a împartirii recompenselor la laureatii espositiunii universale. Acést'a împartire se va face prin o solenitate mare.

Recolt'a. Mai în tóta Europ'a grálu a suferitu mai multu séu mai pușinu din caus'a ploilor. Austro-Ungaria are recolta mai buna de cátu de mijlocu, Germania mai rea, Elveția buna, Franci'a slaba, Engliter'a mai buna decátu anu, Belgi'a de mijlocu, Poloni'a asemene, Russi'a de mijlocu, statele unite au recolta mai buna decátu anu.

Noutati scurte din Români'a. Russia rapesce dela Români'a Basarabia, dar împarte Românilor multimi de decoratiuni, si curiosu! — Români'ii le primescu. — „Românulu“ scrie, cá anecsarea Dobro-

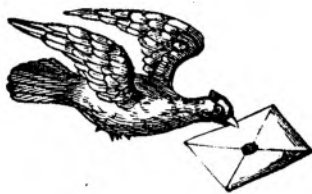
gei a deșteptatu poște lacome în multi ticalosi, lipitorile Basarabiei, cari au facutu atât'a reu României în acea provincia, stau gata de a deveni lipitorile Dobrogei. — Dóue din vapórele României au fost deja redete de Rusi guvernului român, ne mai remânându a se predá decátu vaporulu „Stefanu-celu-Mare.“ — Colonelulu Pencoviciu a sositu la Dorohoiu în calitate de membru alu comisiunii internaționale pentru delimitarea fruntariei despre Bucovina, lini'a Prutului. — Rusii incepu a se retrage mereu din Români'a. — Aniversarea luare redutului Griviția s'a celebratu în 11 l. c. la Bucuresci, în tóte bisericel' s'a tiênutu servitiu dumnedeescu.

Seiri merunte. Corvet'a italiana „Vittore Pisani“ va face ocolulu pamêntului; fratele reginei, principele Tomaso, a primitu comand'a. — Austro-Ungaria si Serbia a facutu unu tratatu comercialu; Austria se angajéza a prelungi retie'u'a câilor ferate pâna la Belgrad, Serbi'a își va prelungi lini'a pâna la Alexinatiu cu junctiunea cu lini'a Mitrovitia-Salonicu si Nisiiu-Adrianopol. — Garibaldi publica o epistola in diuarulu italianu „Popolo“, în care scrie: „Sê pregatimu Italia la unu resboiu pe viétia si mórte în contra Austriei!“ — Pe Themse s'a întêmplatu o catastrofa cumplita, dóue nâi s'au ciocnitu, si 700 de persóne s'au înneccatu in apa. — Unu copilu, nu de parte de Solnocu, s'a culcatu între sînele calei ferate, si a adormitu; trenulu a trecut peste elu si nici nu l'a atinsu. — Unu fabricantu de sticla din Venetia a inventatu unu felu de pelerii de dame, aceste pelerii se facu din sticla. — Nobiling, precum se anuncia din Berlin, a muritu. — Dîu'a de 2 sept. nu s'a serbatu in Germania cu atâta entusiasmu ca mai de multu, càci germânii nu se pré însufletiescu pentru împeratulul Vilelmu.

Suvenirea mortilor.

Stefanu Bolocanu, preotu gr. or. în Sculia, a încetatu din viétia la 24 augustu, în etate de 30 ani, servindu 8 ani la altarulu Domnului. În mormântarea i s'a facutu la 25 aug., prin 8 preoti si 4 învetiatori, asistându si unu numeru mare de poporu.

Post'a Redactiunii.

Paris. Așteptâmu cu doru cele promise în epistol'a din urma.

Dlul P. V. Gr. in Iasi. Nu mai avemu nimica de publicatu dela dvóstre.

Dlul E. T. in B. Repetîmu rugarea nóstra din rëndulu trecut. Unu micu articolu cu cuprinsulu epistolei private din luna trecuta ar fi potrivit.

Dlul H. in Bucuresci. Multîamimu cá n'ati uitatu cele promise, si pe cari contasemu cu atâta siguritate!

Ghicitura de siacu

de Vasiliu Todoru.

cá	me	nu	lin	dem	triu	Dom	lái
ta	tu	e	nu	Unu	tîc	nu.	mi
ri	re	ti	e	Bo	nu	a	nu
fle	lup	a	roi.	ra	Ro	Di	ma
mó	ta	A	ne	de	e	ce	tru
fu	su	de	mu	ma	de	Ro	si
a	lu	a	re	Po	noi;	Pen	nu
nu	gi	fi	nu	ri	a	a	Sum

Se póte deslegá dupa saritulul calului.

Deslegarea ghiciturei numerice din nr. 60:

„Carol.“

Bine au ghicit'o dómnele si domnişórele: Emilia Popu n. Marcusiu, Amalia Micsiunescu, Eufrosina Ardeleanu, Ioana Popoviciu, Maria Crisianu, Lucretia Popu, Ana Margineanu, Emilia Popoviciu ved. Szerb, Emilia Onciu n. Ciavoşchi, Anastasia Borca, Elena Ciple, Iosefina Avramescu, Zoe Dimbu, Maria Mititeanu, Georgina Popescu, Leonora Popu, Silvia Popescu si Aurelia Mitrofanu.

Nr. 12 alu „Siedietorei“ conține urmatórele materie: Tîne minte! — poesia de Stan Pârjol, — Stefanu celu Mare, de N. Scurtescu, — Nevést'a slaba, cântecu poporalu din Ardealu, culesu de B. Josof, — Cucu si Stefanu, de Elia Popu, — Doin'a ostasiului, de Iosifu Josa, — Resboiulu, — Mortii si ranitii români.

„Siedietóra“ ese în trei septemâni odata. Prețulu ei pe anulu întregu e 1 fl. 50 cr. Abonamintele se platescu înainte, si se primescu numai pe anulu întregu. Carturarii poporulu sînt rugati a respândi fói'a acésta în poporulu nostru.

Rugâmu pe acei abonanti ai nostri a caror abonamente au espiratu la finea semestrului primu, cu nr. 48, sê binevoiesca a le rennoi câtu mai curêndu, séu a ne retramite nrile déca nu vreu sê aiba si mai departe fói'a nóstra.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea tierei nr. 10.